

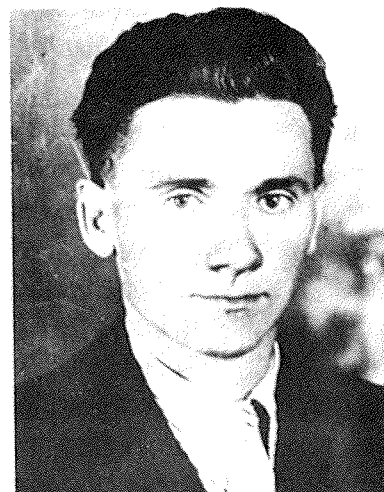
ZRAČIO JE ČESTITOŠĆU

Bista narodnog heroja Mladena Balorde Lobre, koja se nalazi u parku ispred vile »Neretva«, otkrivena je 13. februara 1985. godine, zajedno sa bustom narodnog heroja i njegovog druga Hasana Zahirovića Lace. Prilikom otkrivanja biste Enver Ćemalović, general-pukovnik u penziji i nosilac Partizanske spomenice 1941, komesar Mostarskog bataljona, tom prilikom je, pored ostalog, rekao:

»Bio je hrabar i neustrašiv borac koji je još za života svojim primjerom u akcijama omladine Mostara i borbama u sastavu Mostarskog bataljona postao legenda. Bio je promišljen, hladnokrvan i lukav borac. Kao rukovodilac u Mostarskom bataljonu uvijek se u svim bitkama nalazio na čelu svoje jedinice, a predvodio je i bombaške grupe, u čemu je bio posebno vješt. Bio je voljen od svih koji su ga poznavali. Svojom inteligencijom i radom obećavao je mnogo...

Ličnim primjerom, posebno u teškim situacijama i u vrijeme neprijateljskih ofanziva, činio je nadljudske napore i podvige. Njegov borbeni put kao borca, komuniste i starješine bio je uistinu put junaka od prvih dana borbe kada se svrstao pod zastavu KPJ koja se razvila u oslobodilačkom ratu i pod kojom smo izvojevali slobodu.«

Bistu je izradio akademski vajar Florijan Mičković.

KARLO (Valentina) BATKO

Rođen 17. maja 1907. u Sarajevu, a od 1914. živio je u Mostaru. Bravar. Član

KPJ od 1928. U NOB stupio 1941. Poginuo marta 1943. kod Konjica. Za narodnog heroja proglašen 5. jula 1951. godine.

Sa porodicom se doselio iz Sarajeva u Mostar kao dječak. Školovao se u Mostaru, gdje je završio bravarski zanat. Kao mladi radnik pristupio je revolucionarnom radničkom pokretu. Nakon zatvaranja Radničkog doma 1924. godine u Mostaru komunisti su usmjerili svoju aktivnost na formiranje Ujedinjenog radničkog sindikalnog saveza Jugoslavije. Tako je i u Mostaru formirana Sindikalna podružnica metalaca, u čiji se rad aktivno uključio i Karlo Batko. Učesnik je u više štrajkova i drugih akcija koje su se odvijale kroz legalne forme rada. Kao nepokolebljiv i provjeren borac za radnička prava, 1928. godine je primljen u članstvo KPJ. Izuzetno agiln, poletan i prisutan svuda, krajem 1929. Batko je, kao većina tadašnjih komunističara Mostara, zatvoren. Pred Sudom za zaštitu države u Beogradu, zajedno sa Gojkom Vukovićem, članom CK KPJ od Vukovarskog kongresa, odgovarao je i Batko kao »antidržavni element, subverzivna i nepopravljiva ličnost«, kako je stajalo u obrazloženju presude. Osuđen je na dvije godine robije koju je izdržao u Sremskoj Mitrovici. Na robiji je primjeran u učenju i

želji za sticanjem marksističkog znanja, kao i u druželjublju među robijašima, posebno za vrijeme štrajka glađu za poboljšanje uslova života robijaša.

Svoju revolucionarnu aktivnost Batko nastavlja nakon izdržane kazne zatvora, pa je kao takav biran u Mjesni komitet KPJ za Mostar, a od 1937. našao se i u sastavu Oblasnog komiteta KPJ za Hercegovinu. Batko je sa svojim drugovima dao značajan doprinos jačanju radničkog revolucionarnog pokreta i stvaranju novih partijskih ćelija, tako da je Mostar postao jak centar komunističkog uticaja i okupljanja najborbenijih i najsvjesnijih boraca iz redova radničke klase. Svojim znanjem i brigom za vaspitanje i obrazovanje mladih komunista Batko se istakao i kao pedagog koji je strpljivošću i druželjubljem obavezivao svoje sagovornike na izvršavanje zadataka. Bio je kovač mlade ratne generacije koja je masovno pristupila revolucionarnom pokretu.

Kao partijski rukovodilac poseban doprinos Batko je dao 1941. godine na pripremanju narodnog ustanka pod rukovodstvom KPJ. Njegovo je geslo bilo, što je naučio na robiji: »Komunisti smo, izdržaćemo!« Tako je govorio i pri odlasku na robiju, i kada se među prvima našao s puškom u ruci, i kada je stupio u borbu protiv okupatora i njegovih slugu.

Vršio je veoma odgovorne dužnosti. Postavljen je za sekretara Okružnog komiteta KPJ za Foču i Kalinovik, pa se tako našao i u Kalinovačkom odredu sa drugovima Borišom Kovačevićem, Vasilijem Đokićem i Radom Hamovićem. Pošto je u neprekidnim i teškim borbama Odred desetkovan, od preživjelih boraca u avgustu 1942. formirana je Treća četa Petog bataljona Desete hercegovačke brigade, a komesar čete bio je Batko. Prihvatanjem te dužnosti iskazao je svoju skromnost. Bio je stari član KPJ, robijaš, član Oblasnog komiteta KPJ za Hercegovinu, ali je prihvatio tu novu dužnost jer je smatrao: »Važno se boriti, bilo

gdje!« Sa svojom četom učestvovao je u brojnim borbama na Vlašiću, u Žepču, Prozoru i Bijeloj.

Kad su vođene borbe u Bijeloj i u pravcu Boračkog jezera, gdje je neprijatelj imao jake koncentrisane četničke snage, Batko je bio primjeran borac. U jednom naletu njemačkih »štuka« poginula su istovremeno dva hrabra druga, narodni heroji Karlo Batko i Anto Šarić, zvani Rade Španac, učesnik španskog građanskog rata. Tako je 3. marta 1943. ugašen život revolucionara Karla Batka, čovjeka koji je na svom partizanskom putu plijenio svojom plemenitošću, drugarstvom i hrabrošću ulijevajući borcima vjeru u pobjedu. Batko je i svojom smrću pokazao kako se bori i žrtvuje za slobodu i dostojanstvo čovjeka.

BORAC ZNANJA, SNAGE I UMIJEĆA

Na otkrivanju biste narodnog heroja Karla Batka, 8. maja 1985. godine, u novopodignutom parku, na raskrsnici ispred Fabrike duvana, govorio je Muhamed Hama Grebo, jedan od ratnih sekretara Mjesnog komiteta KPJ za Mostar, nosilac Partizanske spomenice 1941. i član Savjeta Republike, koji je, pored ostalog, tom prilikom rekao:

»Nema nikakve sumnje da je od 1938. do 1941. godine učinjen u dotadašnjoj politici Partije veliki korak. Duboko svjesna nastupajućih događaja Partija prelazi u široke forme rada. Od tada se snažno krenulo naprijed. Stvaraju se nove i šire postojeće ćelije na željeznici, Fabrici duvana, Platnari, a skoro svaka mahala je imala svoju ćeliju. SKOJ je postao čvršći, jači, borbeniji i prisutan je svuda gdje su mladi. Organizacija je smjelo i odlučno prešla na kurs rada u masovnim organizacijama, prvenstveno radničkim i svim onim gdje se okupljala omladina. Takva orijentacija uskoro je dovela do njenog omasovljenja, naročito mladim kadrovima. Nastao je dubok prelom u metodama rada i cjelokupnom djelovanju KPJ.

Svugdje, u svim akcijama u gradu, učestvovao je i drug Karlo Batko, ispoljavajući svoje revolucionarno opredjeljenje. Krenuo je jula 1941, među prvima, u borbu protiv neprijatelja.

Svaka etapa borbe naše radničke klase, svaka etapa naše revolucije tražila je, nalazila i stvarala odvažne i sposobne borce koji su imali snage, znanja i umijeća da izvrše sve postavljene zadatke. Takav borac je bio i Karlo Batko.«

Bistu je izradio akademski vajar Florijan Mičković.

MUSTAFA (Ahmeta) ČEMALOVIĆ ČIMBA

Rođen 31. decembra 1919. u Mostaru. Radnik. U NOB stupio 1941. Član KPJ od 1942. Strijeljan 20. avgusta 1943. na Mostarskom blatu. Za narodnog heroja proglašen 20. decembra 1951. godine.

Ponikao je u siromašnoj porodici oca Ahmeta i majke Rukije, koji su ga, nakon osnovne škole, uputili na krojački zanat. Zahvaljujući sredini, u kojoj je izučavao zanat, Čemalović se veoma mlad opredijelio za revolucionarni radnički pokret. Sa starijim drugovima odlazio je u Radnički dom i slušao predavanja, i tako sticao nova saznanja i revolucionarno se kalio. Sa takvim shvatanjima i tako odgajan pristupio je revolucionarnom omladinskom pokretu, pa je veoma mlad izvršavao konkretne zadatke. Posebno se isticao u rasturanju letaka među radnicima. Učestvovao je u štrajkovima i demonstracijama.

Iako je djelovao tiho i povučeno, ipak se nakon okupacije zemlje našao u sastavu prvih udarnih grupa koje su sakupljale oružje, municiju i vojnu opremu. Radio je na opremanju prvog odreda boraca koji je izašao iz grada, a za to je dobio konkretne zadatke od Jusufa Čevre, sekretara Mjesnog komiteta KPJ za Mostar. I sam je u novembru 1941. krenuo u sastav Konjičkog partizanskog bataljona, gdje se našao sa drugovima s kojima je rastao i revolucionarno stasao. Svoju hrabrost, snalažljivost i spretnost ispoljio je već u prvim

REFIK HAMZIĆ

MOSTARCI
NARODNI
HEROJI
JUGOSLAVIJE

IZDAVAČ: SKUPŠTINA OPŠTINE MOSTAR
IZVRŠNI ODBOR

Odbor za postavljanje bista narodnih heroja
ADRESA: Skupština opštine Mostar

ODGOVORNI UREDNIK: Jovo PEJANOVIĆ

REDAKCIJA: Esad BUBIĆ, Jovo PEJANOVIĆ (predsjednik),
Jovo POPARA, Vlatko ŠUNJIĆ i Anđelko ZELENKA

TEKST: Refik HAMZIĆ

RECENZENTI: Enver ĆEMALLOVIĆ i Risto IVANIŠEVIĆ

LEKTOR I KOREKTOR: Velimir LAZNIBAT

NASLOVNA STRANA I LIKOVNA OPREMA: Mirza HAMZIĆ

FOTOGRAFIJE: MUZEJ HERCEGOVINE MOSTAR
FOTOGRAFIJE BISTA: Mišo GOVORČIN

ŠTAMPA I POVEZ: ŠRO »RADE BITANGA« MOSTAR
ZA ŠTAMPARIJU: Emir VUKOTIĆ
ŠTAMPANJE ZAVRŠENO: februara 1986.

TIRAŽ: 5.000 primjeraka

REFIK HAMZIĆ

MOSTARCI, NARODNI HEROJI JUGOSLAVIJE